

Nieuwsbrief rechtsgeschiedenis – maart 2008 zie ook: www.rechtsgeschiedenis.be

Woord vooraf

Op 9 februari 2008 is door de Leidse Faculteit der Rechtsgeleerdheid aan Professor **Robert Feenstra** de Meijers-penning toegekend, die sinds 1988 wordt uitgereikt aan personen (of instellingen) die voor de Faculteit uitzonderlijke verdiensten hebben gehad. De redactie van de nieuwsbrief sluit zich hier graag aan bij de gelukwensen voor de laureaat van de Meijers-penning. Hoewel Robert Feenstra eigenlijk niet meer hoeft voorgesteld te worden, hernemen we hier graag een bericht uit Leiden. Robert Feenstra promoveerde op 8 april 1949 met lof aan de Universiteit van Amsterdam op een proefschrift 'Reclame en revindicatie, Onderzoekingen omtrent de rol in de ontwikkelingsgeschiedenis van het recht van reclame gespeeld door den Romeinsrechtelijken regel omtrent eigendomsovergang en prijsbetaling bij koop (Inst. 2,1,41)'. Nog in hetzelfde jaar volgde zijn benoeming tot hoogleraar Nederlandse rechtsgeschiedenis en Inleiding tot de rechtswetenschap aan de Universiteit Utrecht, een ambt dat hij nog geen drie jaar vervulde. In juni 1952 werd hij benoemd tot hoogleraar Romeins recht en zijn geschiedenis aan de Universiteit Leiden. In november 1985 ging hij met emeritaat. Hij vervulde vele bestuurlijke functies aan de Leidse faculteit; gedurende vijf jaar maakte hij deel uit van het faculteitsbestuur, van 1962 tot 1964 als decaan. Ook na zijn emeritaat bleef hij door velerlei activiteiten met de faculteit verbonden. Op wetenschappelijk gebied heeft hij onder meer het rechtshistorisch onderzoek van E.M. Meijers betreffende de oude universiteit van Orléans voortgezet en daaraan, met zijn leerlingen, internationale bekendheid gegeven. Sinds 1950 heeft hij het door Meijers in 1918 opgerichte Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis gedurende meer dan een halve eeuw verder tot bloei gebracht. Een afbeelding van de hem verleende Meijers-penning zal vanaf 2008 door het Tijdschrift als logo gevoerd worden.

Daarnaast wensen wij U te wijzen op het bestaan van de “**Gentse Rechtshistorische Causerieën**”: dit initiatief bestaat sinds het najaar van 2007 en heeft als bedoeling (jonge)

onderzoekers op een laagdrempelige manier een informeel platform aan te bieden om (het rechtshistorische gedeelte) van hun onderzoek te laten voorstellen. Indien U interesse zou hebben om hierop te komen spreken, of U kent iemand hiervoor, kunt U steeds contact opnemen via bram.vandael@ugent.be. Voor een overzicht van de voorbije en toekomstige lezingen verwijzen wij naar www.rechtsgeschiedenis.be.

D. HEIRBAUT & B. DEBAENST

Recente publicaties

2008

MAJERUS, Benoît, Occupations et logiques policières. La police bruxelloise en 1914-1918 et 1940-45, Bruxelles, 2008.

Benoît Majerus

Occupations et logiques policières

La police bruxelloise
en 1914-1918 et 1940-1945

Classe des Lettres
Académie royale de Belgique

En tant que pays occupé pendant les deux conflits mondiaux, la Belgique s'avère être un laboratoire pour étudier le phénomène des occupations pendant le XXe siècle. Pour la bureaucratie étatique, ces occupations posent la question de leur positionnement face à une dissociation entre Etat et Nation. La comparaison diachronique de la police communale de Bruxelles a permis de dégager plusieurs thèses.

Le développement des appareils administratifs a pris de telles dimensions dans le XIXe siècle que l'occupant est obligé de trouver un modus vivendi avec les institutions existant sur les territoires occupés, lui-même étant incapable de gérer seul les pays sous son contrôle. Cette constellation donne une marge de manœuvres importante à la police locale.

L'auteur interroge trois postulats sous-jacents dans l'historiographie classique:

- la police comme simple instrument
- la pratique policière comme une relation essentiellement unilatérale entre dominant (police) et dominé (population)
- une lecture 'nationale' de l'occupation qui est fondamentalement réduite à deux options : collaboration

ou résistance

La pratique de l'institution sous occupation ne se laisse pas réduire à ces cadres. La police se définit par son caractère discrétionnaire qu'elle maintient pendant la guerre. Comme en temps de paix, son mode d'interaction avec la population est celui de la négociation, même si sa position de force ne doit pas être sous-estimée. Finalement, sa pratique se déroule essentiellement en dehors du couple collaboration-résistance qui, dans son travail quotidien, ne joue qu'un rôle négligent. D'autres logiques, notamment policières, se montrent plus déterminantes.

Pour plus d'informations: <http://benoit.majerus.googlepages.com/book>

BREMMER, Rolf H., VRIES, Oebele en LAKER, Stephen, Advances in Old Frisian Philology, in : Amsterdamer Beitrage zur Alteren Germanistik, vol. 64, 2007, 512 p. ISBN – 10 : 9042021810 ; richtprijs : € 110,23 (bevat een uitgebreide bijdrage van Oebele Vries over het procesrecht)

Call for papers :

→ 8-11 juli 2009 : 19th British Legal History Conference – University of Exeter:

Making Legal History Methodologies, Sources and Substance

This conference addresses the two components of legal history research – its methodology and its substance, and papers reflecting both facets are most welcome.

The conference primarily considers the approaches, perspectives and methodologies of legal history. By drawing together the leading scholars in the field it seeks to stimulate debate, analyse and highlight the fundamental processes in the researching and writing of legal history. It will identify and explore both traditional and novel approaches to the use of diverse source materials, and discuss their nature, relative value and issues of interpretation. This is the first time the methodology of legal history has been an area of focus in an international conference, and it is hoped that through this pioneering collaborative venture a greater understanding and appreciation of the multi-dimensional qualities and diversity of our subject will be achieved. In addressing the making of legal history, the conference provides an opportunity for scholars in law, history and other disciplines to take stock of how they conceive and construct their legal history, while at the same time offering a showcase for substantive legal history research.

The conference organisers welcome papers concerning all jurisdictions, branches of the law and periods. Ideally, papers should reflect the conference theme. Contributions may be theoretical or exemplify a particular perspective, approach, or methodology through a substantive or empirical study. Papers reflecting the results of innovative legal history research are most welcome. Submissions from doctoral students are encouraged.

Proposals for papers (up to 500 words) are invited, to reach the organisers, preferably by email attachment, by **30th April 2008**. If potential contributors are unsure whether their proposals suitably reflect the theme, the organisers are very happy to be contacted informally by email.

Conference Organisers

Professor Chantal Stebbings, University of Exeter School of Law, Rennes Drive, Exeter EX4 4RJ.
Email C.Stebbing@exeter.ac.uk

Professor Anthony Musson, University of Exeter School of Law, Rennes Drive, Exeter EX4 4RJ.
Email A.J.Musson@exeter.ac.uk

Kalender

→ 2008 : diverse conferenties in Engeland:

info: <http://www.history.ac.uk/conferences/legal.php>

→ 4 maart 2008 : Forum Romanum – Amsterdam:

Martin Josef Schermaier: Roman Law and European Culture

“The dominating view, as represented for example by R. Zimmermann, is that European legal culture developed from Roman law. Terms and arguments as well as the basic structure of European civil law seem to derive from antique Roman law as preserved in Justinian's codification, the *Corpus Iuris Civilis*. But this view is incorrect, or at least it is incomplete. The content of most terms and legal institutions which we believe to be Roman has been changed considerably during the process of “reception”, i.e. the application of the Roman sources in teaching and practice since the middle-ages. Presenting three examples (the term *culpa*, the acquisition of ownership through *specificatio*, the rules of intestate succession) in this lecture I should like to give an idea of the different sources which nourish modern European civil law: Roman law is the nutshell of European law, but not the nut itself.”

U bent weer van harte welkom bij deze lezing die zal plaatsvinden in onze vertrouwde zaal A 101 (Faculteitskamer) Oudemanshuispoortcomplex en die om 18.15 uur begint.

Na afloop eten we met de spreker in de Academische Club; graag aanmelden via e-mail eh7@xs4all.nl of telefonisch 020 6622467.

- NB (1) Noteert u alvast de datum van de volgende lezing: 1 april a.s. (Prof. Duk).
(2) Denkt u aan de contributie (€ 22; € 11 voor studenten) of donatie voor 2008.
Gironummer 4665050 t.n.v. FORUM ROMANUM, Oudez Achterburgw. 217-219

→ 13-14 maart 2008 : colloquium – Grenoble:

La Critique du Droit, des années 70 à nos jours

Info: <http://www.pacte.cnrs.fr/spip.php?article838>

→ 17 maart 2008 : Gentse Rechtshistorische Causerieën:

Igor Filippov : Aspects of Russian legal history in the 20th Century

Info: www.rechtsgeschiedenis.be

→ 31 maart 2008 : Gentse Rechtshistorische Causerieën:

Ophelia Ongena: De geschiedenis van de SERV en het sociaal economisch overleg in Vlaanderen (1945-2010)

Info: www.rechtsgeschiedenis.be

→ 29-30 mei 2008 : Congres – Aarhus (Denemarken) :

Custom: Development and Use a Legal Concept in the High Middle Ages

Info: <http://www.jura.au.dk/opslag/custom.htm>

→ 7-11 september 2008 : Deutsche Rechtshistoriker Tag – Passau

info: <http://www.jura.uni-passau.de/rechtshistoriker/>

Varia

→ Storm in een glaasje pastis ?

Het gebeurt niet elke dag dat een polemiek onder Franse rechtshistorici de nationale pers in Frankrijk haalt. Dat is nu wel gebeurd n.a.v. het laatste *concours d'agrégation* voor rechtsgeschiedenis, waarvan de eerste gerangschikte kandidaat, die bij J.-M. Carbasse gepromoveerd is, bekend staat als voormalig leider van de GUD (voor wie de Franse politiek alleen de naam van Carla Bruni oproept: de GUD was een uiterst-rechtse groep met een uitgesproken racistische en gewelddadige ideologie). De studentengemeenschap in Poitiers, waar de nieuwe *agrégé* zijn carrière begint, is in rep en roer. Daarnaast hebben twaalf professoren van Franse universiteiten en *grandes écoles* een open petitie bekendgemaakt om te vermijden dat het vakgebied rechtsgeschiedenis in het algemeen in opspraak zou komen. Uitzien welke universiteit in de Lage Landen de nieuwe collega het eerst uitnodigt?

Voor berichtgeving over deze affaire: <http://www.liberation.fr/actualite/societe/311776.fr.php>

Voor de petitie: <http://www.liberation.fr/rebonds/311696.fr.php>

→ Storm in een champagneglas?

En voor wie in Frankrijk meer geïnteresseerd is in de *choc des idées* dan in de *choc des personnes* is er nog een andere polemiek (in wording), van meer wetenschappelijke aard, maar toch ook opnieuw sterk persoonsgebonden. In het hoogstaand vaktijdschrift *Droits* van december 2007 (Nr. 46) publiceerde A. Castaldo onder de rubriek “*Variétés*” een artikel onder de titel « **Pouvoir royal, droit savant et droit commun coutumier dans la France du moyen âge. A propos de vues nouvelles I** » (blz. 117-158), waarin de auteur een lans breekt voor een herwaardering van de historiografie die de eigenheid en zelfstandigheid van de Middeleeuwse Franse gewonterechtelijke traditie verdedigt (cq

ophemelt). Die historiografie zou tegenwoordig in Frankrijk bedreigd worden door al te veel nadruk op de geleerdrechtelijke (i.h.b. Romeinsrechtelijke) invloed. En die bedreiging is niet zomaar anoniem: “... *G. Giordanengo [emeritus hoogleraar van de Ecole des Chartes] et J. Krynen [hoogleraar te Toulouse] présentent un front commun, destiné à ruiner ce qui a été le génie propre du Moyen Âge français, à savoir précisément le façonnage du droit coutumier* » (blz. 118). Traditionele *summae divisiones* van de Franse rechtshistoriografie (privaat/publiek recht, inheems/vreemd recht...) worden *ex novo* aangewakkerd, waarbij tussen de regels en via de talrijke citaten en verwijzingen naar de oude en huidige literatuur, de strijd tussen belangengroepen in de slinkende Franse rechtshistorische wereld tastbaar is. Na de publicatie van Castaldo's artikel worden de messen in Frankrijk aangescherpt (Lagelandse collega's die dit jaar naar Franse congressen of naar het congres van de Franse Société in Leuven gaan, zijn gewaarschuwd!) en de polemiekt lijkt verder *à suivre*...

→ Allan Menzies Scholarship (Ph.D.) – school of law of the University of Edinburgh

The School of Law of the University of Edinburgh is pleased to announce that it proposes to elect an Allan Menzies Scholar to study for the degree of Ph.D. starting in the autumn of 2008. This is a scholarship for three years covering fees (at home/EU level) with a stipend for maintenance comparable to those offered by the AHRC and the ESRC.

The holder of the scholarship will be expected to research and write a thesis on a topic reflecting the history and growth of Scots property law in the late eighteenth and nineteenth centuries. The School is particularly interested in theses that reflect the relationship of property law to intellectual, economic, and social changes arising out of Enlightenment and industrialisation.

Candidates should have a degree in law (not necessarily from Scotland) or in another relevant discipline.

Application

The deadline for applications for the Allan Menzies Scholarship is 30 June, 2008. Applicants must satisfy the School's usual criteria for admission and must apply for admission as a Ph.D. student in the normal way. With that application, they should enclose a letter indicating clearly that they wish to be considered for the Allan Menzies Scholarship. Application forms are available from the College Postgraduate Office, from the webpage of which an application form may be downloaded.

Prospective applicants are encouraged to contact Professor John W. Cairns (Chair of Legal History) or Professor Kenneth Reid (Chair of Property Law).

Professor John W. Cairns, FRSE
Chair of Legal History
University of Edinburgh
Old College, South Bridge
Edinburgh EH8 9YL
0131 650 2065

Met vriendelijke groeten,

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst
M.m.v.
Chris Coppens
Frederik Dhondt
Margreet Duynstee
Sjoerd Faber
Rik Opsommer

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze lijst laten verspreiden of wilt U dat een collega of vriend aan deze lijst toegevoegd wordt, mail dan naar een van de editors:

Dirk.heirbaut@ugent.be
Bruno.debaenst@ugent.be
s.faber@rechten.vu.nl
archieff@ieper.be
M.C.I.M.Duynstee@law.leidenuniv.nl
e.c.coppens@planet.nl

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be

Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 300 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, wilt U dat dan laten weten door een e-mailtje naar:

Dirk.heirbaut@ugent.be

Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden.

Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.
